

ФАСИЛІТАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ В РОБОТІ КУРАТОРА

У статті розглядається проблема оновлення підходів до роботи куратора академічної групи. Розкривається сутність фасилітаційної взаємодії між куратором та здобувачами вищої освіти, як оновленого підходу щодо організації роботи куратора-фасилітатора.

Ключові слова: куратор, фасилітаційна взаємодія.

The article considers the problem of updating approaches to the work of the curator of the academic group. The essence of facilitation interaction between the curator and applicants for higher education is revealed as an updated approach to the organization of the work of the curator-facilitator.

Key words: curator, facilitation interaction.

Сучасний освітній процес характеризується як такий, де відбувається соціалізація здобувачів вищої освіти, формування основ професії. Це потребує інноваційних методів організації комунікації, взаємодії, партнерства.

В рамках сучасної гуманістичної педагогіки більш гостро проявляються позитивні особистісні зміни. Зокрема, спостерігаються сформованість прояву власної індивідуальності, розвиток уміння пізнавати і інтерпретувати ситуації самостійно, приймати і реалізовувати власні рішення. «Саме в процесі особистісного ціннісного вибору між позитивом і негативом, між знанням і незнанням, між власною і іншою думками у людини формується навичка суб'єктності, розвивається свободо здатність як внутрішня основа для усвідомленого учіння, для розвитку особистості, здатної до творчості, само актуалізації [1, С.13].

Для закладів вищої освіти запорукою якісної освіти є інститут кураторства. Це складна кропітка робота педагога, де виникає безліч протиріч, суперечок, запитань, на які потрібно давати відповіді. Куратор повинен розбиратися в структурі існуючих відносин в групі, повинен знати і вміти визначати міру психологічного статусу кожного студента [6].

Гуманістична концепція стає сутнісною характеристикою педагогічного процесу, а навчальний процес несе ознаки суб'єкт-суб'єктності. У даному випадку педагог займає активну, діалогову позицію. «Учитель-фасилітатор є помічником і співавтором позитивних особистісних змін (власних зокрема)». (мельникова). Педагог-фасилітатор по відношенню до учня займає основні позиції: контактує з учнями, створює умови для особистісного зростання вихованців. У такому випадку «...рушійними силами фасилітаційної взаємодії є внутрішньо особистісні протиріччя вихованця, а основними – діалоговість, свобода, творчість, розвиток позитивної «Я-концепції». Таким чином, фасилітована взаємодія є умовою і джерелом саморозвитку особистості» [4].

Як відомо, за часи навчання в закладі вищої освіти здобувачі проходять через декілька етапів соціалізації. «Визначним серед них є етап адаптації до нової соціальної ситуації розвитку, тобто перший курс (1 семестр). Від того, які механізми пристосування та життєдіяльності в нових умовах будуть обрані і закріплені особистістю, залежить стиль і результативність майбутньої професійної самореалізації людини. Тому зазначені вище завдання і напрямки роботи куратора доцільно конкретизувати розглядом основних психологічних проблем адаптації, що їх переживають першокурсники» [1].

Таким чином, здобувачі вищої освіти потребують відповідну допомогу, яку відповідним чином мають надати куратори академічних груп. Тобто створюються умови для відкритого розвивального середовища, що орієнтовано на високі моральні цінності, де цінують прояви порядності, довіри, де поряд з традиційними методами виховання в

сучасній освітній практиці все більшого значення набувають технології суб'єкт-суб'єктної взаємодії: технології актуалізації індивідуального особистісного потенціалу людини. «В актуалізаційній суб'єкт-суб'єктній взаємодії зі студентами викладач-куратор виступає як фасилітатор – помічник, який сприяє, довіряє студентам, бачить і розуміє їх внутрішній світ, поведінку, сприймає їх очима» [6].

Як стверджують практики, ключовими позиціями у фасилітації навчального процесу є організація навчального простору, залучення та сприйняття розкриттю потенціалу суб'єктів взаємодії, підтримка учасників у реалізації навчальних цілей.

Зокрема фасилітатор: «...організовує процес, залучає учасників і структурує роботу групи так, щоб, використовуючи повний потенціал, разом досягнути цілі; створює середовище, простори (де, наприклад, люди навчаються) та налагоджує процес групової взаємодії, але не обов'язково є джерелом знання, ідей. Інсайти пізнання генеруються в процесі – через взаємодію учасників (колективна мудрість), їхню креативність; найкращі фасилітатори сліdkують за завданнями і відчуттями учасників, взаємозв'язками (і робота зроблена, і люди щасливі); має вірити, що група може досягнути бажаного результату; є експертом із методів групової взаємодії» [2].

«Сутність поняття «фасилітаційна взаємодія» визначається як суб'єкт-суб'єктна взаємодія, в межах якої відбувається надання педагогічної підтримки, супроводу та ініціювання різноманітних форм прояву активності здобувачів вищої освіти на всіх етапах педагогічного процесу, всередині яких здійснюється особистісне становлення і розвиток кожного майбутнього вчителя як суб'єкта навчально-професійної [3, с. 109].

У той же час, О.Фокша дане поняття у своєму дослідженні трактує як «суб'єкт-суб'єктну взаємодію, що сприяє розвитку особистісної активності кожного учасника, налагодження емоційного контакту, забезпечує оптимальні умови для формування позитивної мотивації до діяльності...»[5]

Таким чином, нами визначено основні підходи щодо трактування поняття «фасилітаційна взаємодія», обґрунтовано необхідність фасилітаційних дій в практиці роботи куратора закладу вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Авдєєва І. М., Мельникова І.М. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академгрупи: Навчальний посібник. / Авдєєва І. М., Мельникова І.М. – К.:ВД «Процесіонал», 2007. – 304с.
2. Лушин П.. Учимося фасилітувати. Кіровоград : Изд. Кіровоград. педуніверситета, 2000. 52 с
3. Прокопенко І. А. Обґрунтування системи підготовки майбутніх учителів до фасилітаційної взаємодії з учнями закладів загальної середньої освіти // Теорія та методика навчання 67 Дистанційна Освіта та виховання. 2019. № 47. С. 101–112
4. Рогова Т.В. доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди Фасилітація як потужний інструмент командної взаємодії в діяльності шкільних дитячих організацій\ Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах 2020 р., № 69, Т. 1. С.183-187
5. Фокша О. М. Детермінанти підготовки майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей у сучасних закладах вищої педагогічної освіти / О. М. Фокша // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Педагогічні науки. - 2018. - № 3. - С. 89-94.
6. http://gati.snau.edu.ua/web/files/vix_rob/kyrator/kniga_kyrator.pdf

Рекомендує до друку науковий керівник професор Андрієвський Б.М.